

هاوثة يمانى راطوزەر بۇ ئىكھاتە كان... ئاسۆي ضارە سقرە بۇ قەيرانە كانى عىراق

عىراق لى شايستىيى ھەل بىداردىكى نوي نىك دەبىتتە، بەجۇرىك لى روي تىرە و بەجىھىنانە ھاوشىتە ئىشىنىنى كىتى، بەلام لى كاتوسات و ناواندا جىاواز. سونكى ھەل بىدارنى ئايىندە بەرەندە ضارە نوسازە كىنىتە ھەرەھا بە نوانا كانى يە كىلىكىرەندە قۇناغە كەو لى سەر طواستەو عىراق و ستاو بۇ قۇناغىكى ھىمىنتر و ئىطەر دەستەي بەرەو بىردى قەيرانە كان شىكى باش بىكن، ھەرەھا ئىطەر ئىشەوانەي ئىتە ئىتە دۇخە كى زىاتر ئىش و ھەل كىشاوتر دەبىت. كە ئىم ھەل بىدارنى كۇمەلەيىك دوورر وانى (الاستىراف) ھەيە لى و باو بەرە داين كە دروستىن، كە تىيدا ئاوا بوونى ھىزى سىاسى ھەيە و ھەل كىشانى ھىزى تىرش، سقرە راي تىرخانىردى ئىطەي ھىزى سىاسى كارا لى دىمەنە كەدا، بەلام شىوازى ھەل بىدارنى ھەرضۇنىك بىت دەرضە كەشى ضى بىت، ئىتە لى سقرىتى وەلامىكى تىرەتە سەل بۇ ئىتە نىشانەي ئىسارىە بدۇزىتەو كە ناوەرەكە كە دەلەيت: " ضى دەبىت ئىطەر سوون بۇ ھەل بىدارنى ئىشەوخت، ئىرە و كىردن لى ھەل بىدارن كۇتاي بىت بەبى ئىتەو سقرە سقرە ان و طىرانەو ئىتەممانەي ھاوالاتى بە سىستىمىكى سىاسى دىموكراسى لى تىوانا دا نە بوو. ئىتەو ضارە سقرە ئىتە بۇ قەيرانە عىراقىيە كە دەبىنن ھەمان ئىتەو ضارە سقرە كە لى ماوە كانى رابردودا ئىشنىازمان كىردبوو، لى لایەن كوتلە سىاسىيە كانەو رىو بەرەو رىتە كىردنەو بۇو بەھۇي مەزاجى سىاسىيە كە ئىتەو دەمە باوى ھە بوو، سونكى كوتلە سىاسىيە كان لى سقرە كەشى دەترسان، بە بىركىردنەو لى ناو سىندوقە كەدا ئارەزووى ھەمىشەي بىركىردنەو بان ھە بوو نەك لى دەرەوئەي. لى سقرە ئىم بىنە ماىە ئىتە وای دەبىنن كە ضارە سقرە كە لى ئىكھىنانى ھاوثة يمانىتەيكى راطوزەرى ئىكھاتە كاندا بۇ ھەل بىدارن خۇي مەلاس داو، نوىنەر طىشت بىت، تىرە وانىن و ئىرادەي نىشتمانىيانە بىت، تىوانا ئىكەو وەلكانەوئەي كەلەنە كانى نىوان جە ماوەرەي طىشتى و رىكخەرى سىاسىيە كانى ھەبىت و لى تىوانا ئىدا بىت كىرۇكىكى كارى ھاوسە نط لى سىستىمى سىاسى ئىكھىنىت لى سقرە بىنە ماى بىرۇكەي (دۇستايەتى) ئىمان) و نە بارىتى). " لى رىي ئىتەو ھىزانەي ئىش ھەل بىدارن لى سقرە ئاراستەي لى بەرەو بىردى دەولەتە رىكەوئەي، كە ئىمەش بەتەو وای توىيەكى جىاوازى ھاوثة يمانىتەيە كانە كە دواي ھەل بىدارن ئىكە ھىنرىن، ئىتەوئەي كە فاكترى ھاوئەشى نىوان ھەمووان دەبىت بىرەئىيە لى سۇنىتەي دابە شىكرى دەسەلات بەئىيە زىمانى شايستەي ھەل بىدارن. بەلام ھاوثة يمانى راطوزەرى ئىكھاتە كان، ئىتەو ضارەوئەكە... نوىنەر ئىتە ھىزە سىاسىيە كان بەشدارى تىدا دەكەن لى طىشت طۇرە ئانە كانەو، ھىزانەك قورسايەكى سىاسىيە و كۇمەلەيەتى، ھەرەھا مىدووبىيەكى كۇششكارى روون شانبەشانى ھىزە ھەل قىلاوە كانى بزوتنەوئەي تىرشىيان ھەبىت، كە تىوانا كانى ضاودىرى دەكەن لى سقرە ضەسناندى نوىنەرەيىتى كىردى سىاسى خۇي لى قۇناغى داھا توودا. ئىكھىنانى ھاوثة يمانىتەيەكى راطوزەرى بەرەزى ندى ئىكھىنانى ھاوثة يمانىتەيەكى تىرى ھاوشىتەوئەي خۇي دەسە ئىتە، بەمجۇرە

تۆكمە كوردني طەيشتن بە ئامانجە ئارەزوومە ندانەكە ، ھەتا يەكەك لە ھاوئەيماننەتتەكە زۆرینەي ئەرلەمان بباتووە و حكومت ئىكھەينەت و ھەرسى سەركاىەتتەكە دەستنىشان بكات، ھەرۆكە توناي ئەوئەي دەبەت زەمىنەكەي طونجاو بۇ ساكازىيەكە ئاروومە ندانە دەستەبەر بكات، لەئىش ھەمووشانەوە راستاندى دەستور و نوپەكردنەوئەي سىستەمى سىياسى بەئىي داخوازىيەكانى قۇناغە نوپەكە . ھاوئەيماننەتتەي راپوزەر بۇ ئىكھەتەكان وا لە دەنطدەر دەكات ھەل بەداردەكەي تەندروست بكات و ھانى دەدات بۇ بەشدارىكردن، بەمەش دۇخى بەرنامەي ھەل بەداردى سواو و كۆئىكراوئەي دروشمە دووبارەكان كۆتايى ئىدەھەينەت كە دەبەتتە ھۇي زىادكردنى ئائومىدى لاي دەنطدەر . بەلەبەرضاوترنى ئەوئەي كە ئىكھەننى ھاوئەيماننەتتەي نىشتەمى كۆك، بەشەوئەكەي روون لىئەرسراوئەي راستەقەنە لە سەركەوتن و شكستەكان دىارى دەكات . طومانى تەدا نىيە كە ھاوئەيماننەتتەي راپوزەري ھەل بەداردى ئرۇدەكەي سىياسى نىشتەمانىي طەوورە نوپەنەرايەتتە دەكات، دەبەتتە دەربەري ئرنسەتتە طشتىيەكە كە عىراقىيەكان لەسەر كۆك دەن، لەسەروو ھەمووشانەوە (ھاوئەيماننەتتەي ھاوئەيماننەتتەي ھەل و بەدەستەھەننى خزمەتپوزارى طشتى) ، ھەرۆكە ئەم ھاوئەيماننەتتەي ئارەزوومە ندانەكە كار دەكات بۇ ئىشكەش كوردنى حكومتتەك خزمەتكارى مەلئەكەي بىت، ئەمەش ضارەسەريەكە لە قولايى قۇناغى ئىستەن و قەيرانەكانىيەوە ھەل قولاو، ئەمەش لەھەمان كاتدا كۆكەكە بۇ ضارەسەريەكە طەوورەتتەي قۇناغى داھاتوو . ھەندەك لەرووي سىياسىيەوە سەد لەم ئىشنىبازە نابىنن، بەتايەتتە ئەو ھەزانەي ھەر لە سالى (2003) ەو رەھاتوون لەسەر مەلەكردن لەقولايى ئەو شوپەنەندا كە لەرووي سىياسىيەوە دابراون، ھەرۆكە لەوانەكە لەطەل ئارەزووە نىوودەولەتتەي و ھەريامەتتەي كاندانە طونجەت و كارىطەري لەسەر دۇخى عىراقىي بكات و كارىكات لەوانەكە رەھاتوون لەطەل عىراقدا مامەلە بكن بەئىي ھاوكەشەي نواندى طۇرەئانە عىراقىيەكە . ھاوئەيماننەتتەي راپوزەري ئىكھەتەكان ھاوئەيماننەتتەي بەھەز دادەمەزرىنەت و ھاوكەشەي ھەشتەوئەي ھەمووان بۇ ئىطە سىياسىيەكەي بە ئارىزراوئەي دەھەلەيئەوە بى ئەوئەي بوار بەكەسانى تەردات كە ئىشەبەكەون و رۇلەكان ئالوئور ئىكەن، كەسانەك ھەن بۇ ئىطەكەي لىئەرسراوئەي كاندىكراوئە كەسى رەتەكردۇتەو، نەك لەبەرئەوئەي لە سىطىيەكەيدا ياخود بەجەھەنەكانىدا لەكەيەك ھەبەت، بەلكو لەبەرئەوئەي شىاو و لىھاتوو بوو و خاوەن تونان بوو ترساوئەكە لە ھەل بەداردەكەدا ئىشەنط بىت . ضارەسەرە خوازىيارەكان بۇ قەيرانەكەي عىراق دەبەت لە ئاستى رەكەبەريەكاندا بىت، بەشەوئەكە لەتوانادا نىيە رووبەرووي رەكەبەريەكە طەوورەكان بە ضارەسەري ئىنەكردن بەكەت و لە خولەكەوئە بۇ خولەكەي تەرسورەتتەو و دەربەكەت . ئەوئەي لەدەمەننى بزاوتى تەشرىن بىنرا لە جەماوئەريەكە نارازى لە سەوشتى سىستەمەكە و ھەل سوكەوتى سىياسىيەكان لەطەل لايەننى زۆرینەي ھاسۇر لەطەل بەزوتنەوئەكەدا، ھەرۆكە دىدەري بالاي ئشتىوان بۇ داخوازى ساكازى و بەرەنطارى طەندەل، ئامادەكەي دەنط بەلند بوو لەسەر ئەو ئىوئەستىيەكە ضارەسەرەكە ھاوشەوئەبوو بە دەستووردانىكە نەشتەرطەريانە، لەطەل جەختەكردنەوئە لەوئەكە كوتلەي راپوزەر ناتواننەتتەي دوور كەوئەتتەو لە ھاوكەشەي (دەولەت و نادەولەت) ضونكە بەكەم/ تەقەلا دەدات بۇ طەيشتنەي ئامادە بە ھەل سوكەوتى نوپەنەريەكە تەندروست، تەبەننى دەكەريەكە خويەندەنەوئە طۇرەئانى سىياسى عىراقى كە بربار دەدات لەسەر ئەوئەي كە ھىض كوتلەكە توناي ئەوئەي نىيە بطاتە بەكلايەكردنەوئەي ھەل بەداردەكە (نىو + يەك)، ئەمەش ئەو دەھەستەننەتتەي ھەموو ئىوئەستىيە بە ھەمووانە، لەبەرئەوئە بۇئى كات بەفەرۇبەدىن و خويەندەنەوئەكەي دروست بۇ قۇناغەكە و ئىوئەستىيەكانى نەكەين، بۇ ضارەسەريەكە كۆتايى خۇئامادە بەكەين ، كە تەيدا كەبەركەي بۇ خزمەتتەي عىراق و مەلئەكەي بىت لەسەر بئەمانى ھاوئەيماننەتتەي ئرۇدەي نىشتەمانى؟

عمارة حة كيم

سەرۆكى هاوثة بما نيّتي عيراقية كان